

Omtaler PEDAGOGDAGENE 2016

Fredag 19. august

Musikk (MU)

MU1: Odd Andre Elveland:

Improvisasjon i instrumentalundervisningen

Elveland forteller om sine erfaringer med å bruke jazzrettet improvisasjon som hovedelement i instrumentopplæringen allerede fra nybegynnernivå. Det blir demonstrert hvordan man enkelt kan få en band-gruppe på bena allerede den første dagen elevene møter instrumentene.

Undervisningsmetodene og materialet gjennomgår trinn for trinn, både med tanke på individuell undervisning og samspillgrupper. Det vil være barn tilstede slik at man ser hvordan tilnærmingen fungerer, både med innøvd materiale og gjennom « live » undervisning. Det blir også demonstrert hvordan små barn kan utvikle gehør, musikkforståelse og kunnskap om relativt kompleks harmonikk.

Rettet mot:

Alle programmer

Passer for:

Alle instrumenter. Det legges vekt på saxofon, trompet, gitar, piano, kontrabass og trommesett når det skal settes sammen grupper. Men alle instrumenter er aktuelle.

Alle sjangere. Kurset passer også for pedagoger som ikke har spesifikk kompetanse innenfor det såkalt rytmiske feltet.

Odd Andre Elveland har utviklet *Improbasen*, som er et senter der barn helt fra 7-årsalderen får grunnleggende instrumentalopplæring rettet mot jazz og improvisasjonsmusikk.

Resultatene har vakt stor oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt. Elveland holder kurs for musikkpedagoger helt fra grunnplanet til høghskolenivå. Kursene passer for alle instrumentallærere som er nysgjerrig på improvisasjon. Egne ferdigheter innen sjangeren er ikke en forutsetning.

Metodikken har vært presentert i flere europeiske land og i Japan, og det er utviklet landsomfattende prosjekter i nabolandene med utgangspunkt i metodene. JazzDanmark har gitt ut boken «Improvisasjonsundervisning for barn», der Elveland har utformet mesteparten av innholdet.

Guro Gravem Johansen ved Norges Musikkhøgskole, er i gang med et 2-årig forskningsprosjekt, der metodikken og resultatene kartlegges og drøftes.

MU2: Kristin Kjølberg

Workshop med Critical Response Process

- en metode for å gi og motta meningsfull feedback i kreative prosesser.

I denne workshopen vil deltagerne få lære prinsippene for Critical Response Process (utviklet av den amerikanske danseren Liz Lerman). Prosessen skal bidra til at utøveren som er i fokus, i samarbeid med de som gir tilbakemelding (respondentene), skal finne løsninger på egne musikalske eller tekniske utfordringer og problemer. Critical Response Process handler om samarbeidslæring og har fokus på å stille åpne spørsmål som gir rom for refleksjon. Deltagerne i gruppen må lytte aktivt og reflektere sammen rundt en rekke aspekter knyttet til utøvelse, skapende elementer og formidling.

Hele gruppen vil delta i workshopen. Noen vil få anledning til å spille/synge for gruppen mens de andre vil inneha rollen som respondenter. Det blir gjort avtale på forhånd med de som skal utøve i prosessen.

Rettet mot:

Primært kjerne- og fordypningsprogrammet. Prinsippene for Critical Response Process kan anvendes i alle typer undervisning, men som metode vil den være best egnet for elever som har spilt noen år og som har utviklet noe bevissthet om hva de ønsker som musikkutøvere.

Passer for:

Kurset egner seg for alle

Mer informasjon om metoden:

<http://www.lizlerman.com/crpLL.html>

<http://cempe.no/nyheter/samarbeidslæring-gjennom-critical-response-process/>

Kristin Kjølberg er førsteamanuens ved Norges musikkhøgskole og underviser i sang, instrumental- og vokaldidaktikk. Hun er fagseksjonsleder i seksjon for musikkpedagogikk og musikkterapi og avsluttet sin doktorgrad om konsertdramaturgi i 2010. Kjølberg har undervist i sang og musikkformidling i 15 år i videregående skole, og har lang erfaring som utøvende sanger, kordirigent og kursholder.

MU3: Kristin Kjølberg:

Hvordan vurderer vi elevers musikalske prestasjoner?

- samtaler om kunstnerisk kvalitet.

I denne sesjonen setter vi fokus på problematikk knyttet til det å vurdere kunstnerisk kvalitet. Hva slags kompetanse må vi som lærere inneha for å vurdere og formidle våre vurderinger til elevene, slik at prosessen blir motiverende og utviklende? Vi vil komme inn på tematikk knyttet til kvalitet, sjanger, vurderingskriterier og vurderingssamtalen.

Sesjonen vil bestå av en innledende forelesningsdel og en praktisk del der vi lytter til elevers fremføring og vurderer disse fremføringene i gruppen.

Rettet mot:

Alle programmer

Passer for:

Kurset egner seg for alle

Kristin Kjølberg er førsteamanuens ved Norges musikkhøgskole og underviser i sang, instrumental- og vokaldidaktikk. Hun er fagseksjonsleder i seksjon for musikkpedagogikk og musikkterapi og avsluttet sin doktorgrad om konsertdramaturgi i 2010. Kjølberg har undervist i sang og musikkformidling i 15 år i videregående skole, og har lang erfaring som utøvende sanger, kordirigent og kursholder.

MU4: Roy Skog

Komponering som metode i musikkfaget

Kurset vil fokusere på skapende, kreative prosesser som metode i musikkopplæringen. Det vil dreie seg om undervisning i små og store grupper og være anvendelig for kulturskolens grunn- og kjerneprogrammer men også relevant for musikkfaget i grunnskolen.

Kurset vil bestå i oppgaveløsning gjennom praktisk arbeid i en undervisningssetting hvor deltagerne aktiveres som elever. Vi skal improvisere, komponere og forme gjennom samhandling. Å komponere er også å reflektere, tolke, analysere og jobbe frem de rette valgene.

Rettet mot:

Grunn- og kjerneprogram

Passer for:

Grunnskolelærere og kulturskolelærere

Roy Skog tok faglærereksamen fra Nordnorsk Musikkonservatorium i 1982. Etter dette har han fått mer enn 30 års erfaring fra kulturskole og grunnskole som instrumentallærer og faglærer i musikk. Han har også erfaring som utøvende musiker og komponist for bl.a. Rikskonsertene og NRK radio (1985-92). Roy Skog har bl.a. komponert musikk til albumet "Speilets tale" for Marit Mathiesen (Norsk Plateproduksjon 1992), og vært medforfatter av metodeboken "Rytmehuset" (Pedlex forlag 2007). I 2013 fullførte han master i musikkvitenskap med fordypning i komposisjonspedagogikk ved Universitetet i Oslo.

MU5: Guro Gravem Johansen

Øving på tvers av sjangrar

- kva kjenneteiknar øvepraksisar i ulike musikalske sjangrar

Kva kjenneteiknar øvepraksisar i ulike musikalske sjangrar? Kva har dei til felles, og er skilnader? Finst det ulike normer for kva ein øver på og mot, og er desse avhengige av alder og nivå? Slike spørsmål vil bli sett lys på i denne workshopen, gjennom praktiske døme, diskusjonar og perspektiv frå forskning. Deltakarane får høvet til å delta i praktisk musikalsk utprøving, ta gjerne med deg instrumentet ditt!

Retta mot:

Alle program

Kurset passar for:

Alle som underviser instrumental- eller vokalelevar, individuelt og samspel

Guro Gravem Johansen er 1. amanuensis i musikkpedagogikk, og har [skrevet doktorgrad](#) om å øve på improvisasjon innanfor jazzsjangeren. Ho er for tida prosjektleiar innanfor CEMPE med eit delprosjekt som kallast nettopp Øving på tvers av sjangrar.

Johansen underviser óg i jazzgehørtrening, stemmebruk, instrumentaldidaktikk, generell didaktikk og jazzvokalensemble. Som utdanna jazzsongar opptre ho med ulike jazzband, og dirigerer kor for både vaksne og barn.

MU6: Maria Sjøberg

Matnyttige triks og øvelser til bruk i grupper med odde besetninger.

I dette kurset blir det demonstrasjon og utprøving av øvelser og idéer for samspill på tvers av instrument og sjanger og til dels nivå. Ofte er det nyttig å kunne ha et opplegg for en gruppe elever uavhengig av å lage/finne fram skrevne noter tilpasset besetningen. Dette kan også brukes fram mot framføringer. En del leker som fungerer som icebreakers. Det vil bli noe muntlig refleksjon og utveksling av tanker og erfaringer, og ikke minst en leken og anvendelig tilnærming til det å av og til

kunne være fleksibel ifht å ta imot grupper med elever du både kjenner og ikke kjenner - og instrumenter du behersker og ikke behersker.

Kurset blir organsiert som et verksted i plenum og noe i grupper. Ta helst med eget hovedinstrument da det er det vi fokuserer på. Kursholder supplerer med et lite utvalg perkusjon etc for dem som av praktiske grunner ikke kan/ønsker bringe instrument selv. Ipad/nettbrett med apper som ThumbJam og Morphwiz er også et alternativ. Vi stiller med et lite lydanlegg.

Rettet mot:

Kjerne- og fordypningsprogrammet

Passer for:

Instrumentallærere som av og til underviser grupper. Åpent for alle instrumenter og alle sjangere. Sangere er også hjertelig velkomne!

Maria Sjøberg er utdannet fløytist fra Norges musikkhøgskole. Hun har også utdanning fra Guildhall School of Music & Drama. (Performance and Communication Skills, Pcs). Hennes hjerte banker for de musikalske møtene uavhengig av stilart, nivå, instrument og alder. Hun har bred erfaring som fløytist, pedagog, kursholder og verkstedsleder.

Sjøberg har opparbeidet seg et stort repertoar av metoder som hun tilpasser og bruker i en rekke ulike musikalske sammenhenger. På dette kurset skal hun fokusere på instrumentalundervisning i grupper på tvers.

MU7: Maria Sjøberg

MER matnyttige triks og øvelser til bruk i grupper med odde besetninger.

I dette kurset blir det enda mer demonstrasjon og utprøving av øvelser og idéer for samspill på tvers av instrument og sjanger og til dels nivå. Kurset er altså en fortsettelse av MU6 for de som ønsker å fordype seg i temaet hele dagen, men det er ikke nødvendig å ha fulgt MU6 for å få utbytte av MU7! Se beskrivelsen for MU6 ovenfor for mer informasjon om innhold og kursholder.

Rettet mot:

Kjerne- og fordypningsprogrammet

Passer for:

Instrumentallærere som av og til underviser grupper. Åpent for alle instrumenter og alle sjangere. Sangere er også hjertelig velkomne!

Teater (TE)

TE1: Hanne Krohn Riege

Den ukjente faktoren X

X = den "ukjente" faktor, for inspirerende undervisning i teater.

Hva inneholder faktor X? Sammen skal vi utforske hva som trengs for å ha en skapende, engasjerende og lærerik undervisning i teaterfaget både for eleven og læreren.

Temaer:

- En øvelses oppbygning fra A – Å
- Tilbakemelding, valg av ord
- Veiledning når/hvor og hva er forskjellen mellom tilbakemelding og veiledning?
- Opplevelsen av progresjon

Opplegget bygger på at alle deltagerne tar med seg en øvelse som ikke fungerer og vi ser på dem sammen, med tanke på temaene ovenfor. Hvorfor en øvelse som ikke fungerer? Fordi her ligger et ubrukt potensiale og mye skapende kraft. Alle må utfordres!

Rettet mot:

Grunn- og kjerneprogrammet

Passer for:

Ale lærere som underviser i teateraktiviteter

Hanne Krohn Riege er utdannet danser ved Det norske Ballettinstitutt, videreutdanning i Theatre movements fra Sveits og 3,5 års yagalærerutdanning ved Yagalærerskolen i Norge. Hun har vært tilknyttet Teaterhøgskolen siden 1982 som førstelektor med hovedvekt på fagene scenoplastikk, avspenning, yoga, pardans (tango, vals, salsa og sving) og veileder. Riege har opp gjennom årene hatt stillinger som dekan ved Statens Teaterhøgskole (2 år), Pro-Rektor ved Kunsthøgskolen i Oslo (5 år) og koordinator for etter- og videreutdanning ved KHiO (1 år). Hanne har også siden 2011 vært med i Nasjonal ressursgruppe for teater i kulturskolen og har vært med i prosessen med å få skrevet veiledningsboka *Teater i kulturskolen* (2014)

Riege var koreograf i samarbeid med Bentein Baardson og Danse Design under OL 1994 med ansvar for "Vettene" under åpnings- og avslutningsseremonien på Lillehammer.

Dans (DA)

DA1: Tania Rodriguez og Veslemøy Ellefsen

Fagdidaktikk i klassisk ballett

- When are my legs «fully stretched»? & What does it mean “to be on my leg”?

Kursets innhold vil være didaktisk tilrettelegging knyttet til elevers dybdeforståelse og kvalitative utførelse av grunnleggende danseteknikk. Fokus vil være basisferdigheter, progresjon, betydningen av konkretisering av mål, elevers forståelse og formativ vurdering. Undervisningen vil bestå av både teori og praksis og deltagerne må ha på treningstøy og ha med penn og papir.

Rettet mot:

Kjerne- og fordypningsprogrammet

Passer for:

Pedagoger som underviser i dans

Tania Rodriguez er førsteamanuensis ved Kunsthøgskolen i Oslo, avd. Balletthøgskolen. Hun underviser i klassisk ballett ved studieprogrammet bachelor i klassisk ballett og fagdidaktikk i klassisk ballett fordypning ved praktisk- pedagogisk utdanning (PPU).

Veslemøy Ellefsen er førstelektor ved Kunsthøgskolen i Oslo, avd. Balletthøgskolen. Hun underviser i fagområdene pedagogikk og fagdidaktikk i dans ved studieprogrammet praktisk- pedagogisk utdanning (PPU).

DA2: Snelle Hall

Improvisasjon – bevegelse & relasjon

Kurset tar utgangspunkt i improvisasjon som danserisk og kompositorisk kompetanse, og som en mulighet til å oppdage muligheter og sider ved seg selv - alene og i samspill med andre.

For mange representerer improvisasjon frihet, mens det for andre kan oppleves konfronterende og nesten hemmende. Vi vil se på hvordan avgrensning og konkretisering av fokus, samt trinnvis utvikling av oppgaver, både kan gi utfordringer og trygghet for elever og studenter med ulikt erfaringsnivå. Jeg vil bringe med meg erfaring fra kontaktimprovisasjon og arbeid inspirert av pedagoger som David Zambrano og Julyen Hamilton, så vel som egen praksis. Vi vil jobbe med oppgaver på gulvet, observere, diskutere og reflektere.

Rettet mot:

Alle programmer

Passer for:

Pedagoger som underviser i dans

Snelle Ingrid Hall, danser, koreograf og teaterviter utdannet fra Statens balletthøgskole (nå KHiO) og UiO. Produserer forestillinger innenfor Siri & Snelle produksjoner, senest «Jeg er Kosmos» på Dansens Hus i Oslo i mars 2016. Førsteamanuensis ved Balletthøgskolen, KHiO. Har jobbet med danseimprovisasjon som kunstnerisk metode og uttrykk, samt i undervisning, i en årrekke.

Skapende skriving (SS)

SS1: Dag Larsen og Hilde Hagerup

«Tunnelen i den andre enden av språket» - et skrivekurs

«Tunnelen i den andre enden av språket » - et sitat av forfatteren Thor Sørheim – er et skrivekurs som tar metodikk som NBI har utviklet i skrivekurs for lærere og elever, og i sin egen forfatterutdanning. Lærere er forfatterne Hilde Hagerup og Dag Larsen, som begge arbeider ved NBI.

Kurset har korte foredrag/innledninger om muligheter og metoder i skapende skriving, men først praktisk utprøving av det i form av skriveverksted for alle deltakere. Deltakerne må ha med skrivepapir og penn/blyant eller mac/pc.

Kurset tar for seg metoder og muligheter i faghjulets hovedpunkter lek og form, med underpunktene sans, skape/gjenskape, utforske, skrivelyst, personlig uttrykk.

Rettet mot:

Grunn- og kjerneprogrammet

Passer for:

Kurset passer for nåværende og kommende skriveledere i kulturskolen

Hilde Hagerup (f 1976) debuterte i 1998 med ungdomsromanen *Bølgebiter*, og har siden gitt ut en rekke bøker for ungdom, barn og voksne, en serie av barnebøkene også sammen med Klaus Hagerup. Hun har solid erfaring som formidler, med mange skolebesøk, opplesninger m.m. Og hun har hatt mange oppdrag som lærer på skrivekurs. I 2014 ble Hilde Hagerup ansatt som forfatter i undervisningsstilling ved NBI. Hun arbeider med forfatterutdanningen, nettundervisningen, med NBIs kurs og forskningsprosjekter.

Dag Larsen (f 1952) debuterte i 1997 med diktsamlingen *Fra en hvitmalt by* og har siden utgitt en rekke diktsamlinger, romaner og barnebøker, samt scenetekster. Han har vært leder for festivalen Son Poesidager (1994 – 2000) og Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (1998 – 2004). Larsen har vært aktiv litteraturformidler, særlig i skolen, siden 1979, og har utarbeidet og ledet skrivekurs for barn og voksne siden da. Han har ledet forfatterutdanningen ved NBI siden starten i 2006 og er nå leder for instituttets undervisningsavdeling.

Norsk barnebokinstitutt (NBI) utvikler og formidler kunnskap om litteratur for barn og unge, arbeider for å styrke forskningen på fagfeltet, underviser i barne- og ungdomslitteratur og driver forfatterutdanning, nettstudium, formidlings- og informasjonsvirksomhet. NBI er lokalisert ved Nasjonalbiblioteket, i Observatorieggt 1b, Oslo.

Visuell kunst (VK)

VK1: Grethe Unstad

Fargerelativitet. Fra grått til blått

Formålet med kurset er å utvikle større sensibilitet for fargens iboende egenskaper, som valør, kulør, fargetemperatur, etc. Deltakerne skal bli oppmerksom på fargenes påvirkning i forhold til hverandre, mengdeforhold og hvilke sammenhenger de oppstår i.

Kurset vil være en workshop hvor det jobbes med fargeøvelser knyttet opp til fargerelativitet, praktiske øvelser som skal gi fokus på fargen og fargenes påvirkning i forhold til hverandre. Deltakerne får utforske hvordan man kan jobbe med farge på en slik måte at det trigger nysgjerrigheten og gir en sanselig opplevelse gjennom praktiske øvelser på malt kartong eller papir.

Man jobber i små grupper, for å kunne benytte seg av felles materiale og for å få gode diskusjoner rundt fargemøter som oppstår. Det vil også settes av tid til diskusjon og refleksjon rundt det som oppstår i workshopen og idémyldring til ulike oppgaver som fungerer på alle alderstrinn.

Øvelsene har overføringsverdi i forhold til ulike oppgaver innenfor visuelle fag på kulturskolene.

Rettet mot:

Kjerne- og fordypningsprogrammet

Passer for:

Lærere i visuell kunst i kulturskolen og Kunst- og håndverklærere i grunnskolen.

Grethe Unstad er billedkunstner bosatt i Bergen. Hun har sin kunstutdanning fra Kunstscolen i Kabelvåg (1985) og Vestlandets Kunstakademi (KHIB), (1992)

I tillegg til egen kunstnerisk praksis, har hun vært en del av den faste undervisningsstaben ved Kunstscolen i Bergen (KiB) fra 1991 hvor hun fremdeles underviser. Hun har vært rektor på KiB fra 2005 - 10 og fra 2013 - 15. Hun har vært gjestelærer ved Bergen Kulturskole, billedkunst fordypning våren 2016. Unstad mottok i 2015 Statens 10-årige arbeidsstipend.

Hun hadde sin debututstilling på Allmenningen Galleri i Bergen i 1995. Etter det har hun hatt en rekke separatutstillinger og deltatt på mange gruppe og kollektivutstillinger, senest Høstutstillingen 2015. Hun har dessuten utført flere utsmykningsoppdrag, bl.a. Apeltun Skole, Eikelund Kompetansesenter, Det Nye Rikshospitalet i Oslo, St. Olav Hospital i Trondheim.

"Jeg jobber innenfor kategorien maleri, hvor det er fargen som ligger til grunn for maleriske undersøkelser. Jeg ønsker å si noe om fargens relativitet og at hver enkelt farge defineres av fargene de står i forhold til. Fargens lyskraft og koloritt står sentralt i arbeidene mine. Gjennom små variasjoner og repetisjoner i farge og format skaper jeg rytme og bevegelse i komposisjon og flater. I det ligger det et formalt grep, hvor det blir undersøkelser av fargeplan og fargens uendelige foranderlighet som er den bærende gestalten."

Sirkus (SI)

SI1: Anna Nerman

Cirkus Cirkör och cirkus pedagogik

Workshop/föreläsning om Cirkus Cirkörs arbete med att etablera cirkus som konstform och pedagogisk metod i Sverige. Denna workshop baseras på cirkusövningar som både exemplifierar cirkus som pedagogik och som berättar om Cirkus Cirkörs 20år som gränsöverskridare.

Workshopen är baserad på fysiska övningar, så deltagarna behöver vara ombytt i kläder som de kan svettas och röra sig obehindrat i.

NB! Det tas förbehold om at det blir minst 10 deltakere som melder seg til denne workshopen for at den skal gjennomføres. Maks antall deltaker er 20.

Rettet mot:

Alla programmer. Övningarna fungerar både på nybörjare och för de med teknisk hög nivå, fokus ligger främst på pedagogiken runt övningarna.

Passer for:

Kurset passer først og fremst for cirkuslärare, men alla är välkomna.

Anna Nerman började sin bana som cirkusartist och cirkuspedagog, har sedan bytt sida av scenen och jobbar sedan 5 år tillbaka på Cirkus Cirkör med utveckling av cirkuspedagogik och sedan 2015 som verksamhetsledare på den pedagogiska avdelningen.

In 2015 [Cirkus Cirkör](#) celebrates 20 years crossing the boundaries between Art and Society. In addition to performances touring the world, Cirkör arranges unique events, organizes weekly circus classes and training, runs an internationally renowned secondary school as well as the ongoing research and development of contemporary circus. We currently have three performances on stages around the globe: Knitting Peace, Underart and Wear it like a crown. Our upcoming production Limits will open in March 2016.